

Dno 3/612/2007

Asia Lausunto Tekijänoikeuden suuntaviivat -muistiosta

Opetusministeriö

Taiteen keskustoimikunta katsoo, että tekijänoikeuksien tunnustaminen ja suojaaminen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla on perusedellytys luovalle työlle, ammatilliselle taiteen harjoittamiselle ja työn tulosten välittämislle yleisön saataville. Se on oleellisen tärkeää myös taiteen soveltavan käytön lisäämiselle.

Tietoyhteiskunnan kehitys on muuttanut ja muuttaa luovan työn tekemisen edellytyksiä. Haasteena on ennen muuta teosten levittämisen, välittämisen, reproduktion ja muuntamisen helppous ja laajuus, jonka uudet välineet ja globaali tietoverkko mahdollistavat. Kuten muistiossa todetaan, "tekijänoikeus sopeutuu ympäristön muutoksiin ja toimii yleisen edun mukaisesti", mutta sen tulee kannustaa ja tukea henkisten ja aineellisten investointien ohella erityisesti luovan työn edellytysten turvaamista.

Monipuolisten sisältöjen tarjoaminen ja niiden monimuotoinen vaikuttaminen tietoyhteiskunnassa edellyttää, että tekijänoikeuksia koskeva lainsäädäntö on ajan tasalla. Teknologian nopea kehitys on haaste lainsäädännön kehittämislle. On kaikkien etujen mukaista, että luovan työn tulokset ovat saatavilla ja että niiden käytöstä samalla maksetaan oikeudenhaltijoille asianmukainen korvaus. Kaikenlaisen sisällöntuotannon taloudellisesta hyödystä tulee sisällöntuottajan eli tekijän saada osuutensa. Tekniikan ja jakelun hyötynäkökulmat eivät voi olla tekijänoikeuslain lähtökohta, oikeus on - kuten nimetty on - tekijän.

Kulttuurisen tietoyhteiskuntakehityksen kannalta on tärkeää myös, että luovan työn tulosten tallettamisesta vastaavien laitosten kuten kirjastojen, museoiden ja eri alojen arkistojen toimintaedellytyksiin kiinnitetään huomiota. Viime kädessä on kyse riittävien resurssien osoittamisesta näille laitoksille, jotta ne voisivat suoriutua tekijänoikeudellisista velvoitteistaan.

Tekijänoikeuden suuntaviivoja -keskusteluraportti toimii ajankohtaisena tietopakettina uudelle hallitukselle sen selvittäessä tulisiko tekijänoikeudet siirtää opetusministeriöstä osaksi uuden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alaa. Muistio tarjoaa argumentteja sekä tekijä- että käyttäjänäkökulmasta, eri intressipiirien näkökulmat ovat esillä laajasti ja tasapuolisesti. Näkökulmien ristiriita on kuitenkin selkeä, koska vastakkain ovat yritysten liiketoiminnan hyötylogiikka ja luovan työn tekijän määräys- ja nautinto-oikeus omaan teokseensa.

Taiteilijan tai muun luovan työn tekijän työskentelymahdollisuuksien keskiössä on tekijäyksilön oikeutta korostava näkökulma erityisesti lainsäädännöllisesti. Siksi Taiteen keskustoimikunta korostaa, että tekijänoikeusasioiden lainsäädännöllinen valmistelu tulee jatkossakin säilyttää opetusministeriössä.

Hannu Saha
puheenjohtaja

Jarmo Malkavaara
sihteeri